

KRIŽIOKAI.

→ Isteriskas aprasimai per Henryka Sinekewiczu. →
IGULDE ANT LIETUWISZKO
→ JONAS B. SMELSTERIS. →

Zinojo jis gerai kaip rupi Zokonui inwesdinimas krikščionibus Lietuwoja, zinojo gerai, ko geidžia zokoninkai, kariandami su Lietuwa, zinojo gerai pranasistem szwentsos Bridos, kuri aisiai pasakiusi Križiokams, jog ateis laikas, kuomet taps iszmužti jū dantis, nukirsta deszine ranka, o deszine koja nudžius, idant pažintu nuodemias sawo.

Tos mislis sukretinejo mistro wisa kuna, nei wejas lapus ant medžiu, nes perjautinejo prisarianti jau ta laika, kureme turin iszspilditi pranasiste. Baiminos, kad plauti pamatai Zokonu nuolat krauju ir azaromis nuskraustu žmoniu, tuojuas prades išti ir trupeti, jog wiena da smarki banga no szalies Lenkijos ir Lietuwo, o mura griūv; permiate, kad vežimais traukemas per iszbaigstutis arklis turin susiranki ti netrukus, pertai stengesi, idant walanda tos nelaimes atjeju kuoweliausiai. Todel da twirtai stowęe nusprendime, nedaliaisti sawo daudninkams kerszciuoti ir apszaukineti didelen karen su Lenkija. Weltui prikisinetu jiam jio nedrasa, weltui kalbeta, kat truksta mistriu narsos, kad netinka jis bu ti Zokonu mistru, weltui parubiezis komutria kuri per purtes, kad mistras laiko jious no ginimo Zokonu, kat gamina prapulti Zokonu, kaipe ir pries jis buwens mistras, bet jis nesarstas stowęe uszirkintens prie sawo nusprendimo ir deka wo Diewui kad Tas da dalaidzia jiam iki kolaik sulaikinti karda, bauslinga ir mižiniszka, kibojenti ties galva Zokonu.

Tos wisos mislis kankino jiu baišiai ir dare jis nelaimiausios. Be swarstimosi atiduotu sawo giwasti ir krauja, jai-gu tuomi galetu atmaininti padėjima Zokonu, jaigu tuom galema butu prasalinti wisu grumojencius Zokonu pawojus, bet patsai aisiai mate, kad jau ne laikas! Prasalinti pawo ju, jau niekuo kitu negalema buwo, kaip tik atiduvinu wiso turto tiems kam jis priklauso, reiketu nustoti daugelio turtiniu miestu, kaip antai Gdansk, ir K, bet ir to da nepakaitini! Reiktu iszsižadeti Žemaitijos, iszsižadeti uszpuolinejimu ant Lietuwo, kas Zokonu didi pelnu skurkinejo, paslepti karda in maksztis, o galop ir suwis iszsiniszdinti isz szios szalies kur jau neira del jū darbo, neira kam karda, ugnia, krauju ir pleszimais garsinti krikszcionibei. Negut reiktu welei persikelti ir Palestina, bei ant kokin grikiszku salu, kur da galema butu jems platinti ir garsinti Kristaus mokslo. Bet tas buwo negalema dauktai, kadangi ligintusi tas su žuvinu Zokonu. Kasgi ant to tiktu? Kokisgi mistras galetu rizstas ant to? Konradui von Jungingen'ui uszsimetide giwenamas ir duszus jodu szeszeliu, bet žnogu, kuris su panaszis roda atsi lietu in jin, lieptu innesti in tamse urwa požemes, kaipo beproti. Reikijo žengti pirmiū ir pirmiū, net iki tai dienai, kuriuoje patsai Diewas ar nauja kelia parodis, arba pades gala to kelio, ir pagamis prapulti Zokonu.

Skirius IV.

PERNAKWOJUS jiema Torunia, jojo sauskeliu ant Kul. mōs in Graudencu, kui susilauk antnakwines ir ant die nos, kadangi mistras turejo ten apsuditi prawa apie žve.

jojima tarp pilies komutri križiokiszku, o apigardinia bajristia, pro kurios ukias tekejo upē Wisztule. No Grandenco keliau wandenu. Wisztules, waltis, netiki Marienburgo. Wisi tris lenkiszki pasiuntiniai wisi keliu radosi szalip paties mistro. Mistras buvo laike wisos keliones nelinksmas, nors jio apsitaismas puikus pridawinejo jiam majestostis križiokiszku iszweiza. Buwo apsiginklawens ir szarwutuas, su didelis križiokiszku zimiu, balta skraistia, teipu su joudas križiokiszku isz saliu. Žingedumas eme jin koki inspudi padaris galibe križiokiszku ant Lenku, ipacj ant Meszkawickio, kuris buwens ne tik stiprum, bet ir smarkiaj iszmiunti turis ir ipatibus karedewi jiam nestokavo. Wisoja karalisteja Lenkijos nieks beweik teip nenusimane aplink karedewisten, kaip jis, nieks geriau nežinojo, kaip reikte su twarkiti kariuminen, kaip parengti jia in musi ir kaip kiera witi didelis tuntis, kaip kad wieni inranku rankosia esanciu, ir budus karuzskus. Ant sanaribu mistro su karalium Jagaila daug reiszkusi jio nuomone ir pažwelgo, per tai darbar ir mistras wilijoensis, jog jaigu pawiktu jiam Marienburgo nugazdinti jin križiokiszka pajeiga, twirtinu Zokonu, Lenkijus bent atakes karen ant tolesnio laiko, idant pasiruoshti geriau ant jios. Priegtam ir pati pilis Marienburgo galejo nugalindinti kožna praszialieti gestanti, kares su Križiokais, kadangi tokio stiprasis intaisimo pilies niekai kiter ant wisos pašaules nerastumiai, o newat ir bent paneszumi suliginti su jokia pilia negalema buwo*. Isz tolo da plaukent upia, isz upes Wisztules Nagatu, kuri tekejo pra to stipe križiokiszka sostapili, galema buwo matiti mižiniszku murus, ipacj bokstus, kuriu sawo galuotnem, tartum, debesius reme. Plaukent jiem, kad diena buwo giedri ir sauleta, aisiai wisi mate jiuos, o prisartinius da areziu jau galejo matiti ir baltus murus, su raudonai stogais, o tokis pilus ir mižiniszki buwen, kad Lenkai, niekai nematen paneszos pilies stebesi, kadangi rodesi jems, jog ten wieni murai iszauzen ant kitu, kad tweradowo klonij, kokeme buwo toji ipatfing pilis, kaip kad kalna, kurio kaukaru buwo sena twirtine. Tie murai bausis, kokius tik križiokiszka murininkai tegalejen iszmu rinti, jau lenkama rode mižiniszka stipruma Križioku, kad ir nuliudenis mistras iszwidens sawo sostapili, lig sulinksmejo ir tare in Žindra Meszkawicki:

— Ex luto Marienburg! — Isz purwu Marepilis. — Bet jio pajeiga žmogiszka nesutrupins.

Meszkawickis nieko neatsake, o tik akimis mierawo tuos uolinius murus, ta akmenni kalna.

Konradus von Jungingen'as dadawe po walanda tilejimo, rasi, iszwidens kad lenka tik murai pilies baugina, isz ko jis smogejensia:

— Jius, tamista, kuras ant twirtiniu nusimanote, kagi sakote apie szia musu twirtinen?

— Twirtine, kaip duodas matiti, ira nepaimama — at sake Meszkawickis lig uszsimislijens — bet...

— Bet ka? Kagi jioje raste papeikino?

— Nieko, tiktak sakau, jog kožna bewiena twirtine gal perjeiti in rankas kitu ponu.

Mistras sutrauke bruwus ties nosis ir tare:

— Kokioj mislij, tamista, kalbi?

— Toje, kad žmogus niekad negal' žinoti to, ka Dievas kam gamina, kadangi nutarimai Diewo neiszstremi.

Ir welei žiurejo ant muru, uszsimislijens, o Oziszkus kuriu Taczewskis paaiskino, sawotiszkiu atsakima Zindro, žiu rejo ant jio su pasistebiju ir dekingistia. Meszkawickis sa wos iszsižu primine jiam pasikelis Žemaitiū wada, kuniugajski Skirwila. Ir jis buwo petingu, su placza kruiniai czias, kadangi muras ira labai augstu, o jug arkliai laiptais gewaiksczios.

— Ant wirszaus arklinicziu, kur sutelpa apie keturi

szimtai arkliai, ira kletis, o jiosia jawu tiek, kad ir ant deszintus metu usztekutu. Szios pilies, turbut niekas nieapulg, bet kad ir atsirastu tokis newidonus, kuriam norestai jia painiti, niekados sawo užmanimo neatsieks, bet zopostas nieko nedod.

Tai tarens kreipesi in deszinie ir nuwede jiuos kitu titlu pro brona szwento Raulo ant kito kiemo da didesnio, gulinizio ant pat widuro priesztwirzeio.

— Apwastrikite, tamistas, ka szaurineje szalij matote

— tare welei wokietis, — rodos nepaimama twirtina ira szawa "Vorborg'as"; prie malones Diewo, atlaikiti gali ir smar-

kiusius smugius newidono, bet suwis stiprumu da negal' bu-

ligiuonu su Widutinia twirtinia, kur jumis wedu, ne su Augsztutina.

Ir Tikrai da ir tos wisos twirtines atskirtos buwo wieni

no kitos murais ir nusiliaidžiamais tiltais, ir net bromo Widu-

tinies twirtines komutri paragino lenkiszku kareicius da kar

karta atsižwelgut in deszinie ir in kairen szali, o kad bromas

buwo biski ant antkalnio, t. i. daug augsztuvine, negu muras

Priesztwirzeio, todel gerai galema buwo matiti jis no cziu

Murai mižiniszki stowęe wieni prie kito teip, kad Zindru

iszsižuoj, kaip kad wisa miesta mato pries sawe. Buwo ten

sukratu dideli zapostai medžiu, sudestiui teip, kad iszweize-

jo, nei triobis, krautuves akmeniu dideli kulpiku, sudestiui

in didelias egipstikas pirmidas, ligonbutis, magazinai, kai-

pai del mirusu, aptwerti teipgi pukia murinia twora; biski

in szali palig prudo, uspavinti ant pat widuro to mižiniszku

Priesztwirzeio, raudonejo dideli murai "temple", t. i. dideles

krantuves, su walstabua del samdininku ir szeimiuos. Po

sziaurinius pilius galema buwo reget arklinicziu del karei-

wiszki arkliai, kur stowęe teiposi g. mistro arkliai, kitar

bet butai del tarmu ir pesczios kariumines, murai del iwairiu

zokoniuwirziniu, prasaliaciu, atlankinejenciu križi-

okiszku sostapili — ir wel iwarrios krautuves, dirbtuves, mižiniszka arseolos kalejimas, sena kanuolns — o wisi tie mu-

rai teip sti pūs, nesugriaujami, kad tartum kožnas bewienas

buwens paskira twirtinia, o wisi apwesta storais murais, sus-

printa bokstas, apkasta grabemis, apilpta augsztai pilniasi

stos krikszcioniszuksia, jog esas "bedieu", "eretik",

priesztas Kristu, jog tokis pasirizelis uszspelno ant baus

zokoniuwirziniu, prie krikszcioniszuksia, jog esas "bedieu", "eretik",

idant tojai atsies, labiausiai nerimo, labiausiai v. — idant ato

at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietuva, Lietuva,

idant at auklaiusiai, o to, Lietuva, Lietuva, Lietu

BUTAS MARK. TWAINSO.

Mar Twain's ira apsigarėjusiu amerikonsku rasztininku humoristikiniu apisku. Ant pawiekslio perstatia iszweiza jio puikaus buto, kuris randasi Hartford'e.

Buwau ant wieniwardu.

wi.

Kur usztikau ir meringiu.

Mat, taj buwo Petrinu

dina,

Kur buwo ir meringin ne

wiena,

Užejau ir asz in toje be-

sieda.

Nes dalibuk turejau geda;

Zobowa buwo grazi, tik ne

lietuviska.

O buwo taj angeluskai-

diszka.

Buwo jaunikaceju ir pa-

nelu

Lietuviu o ir pejsuotu zi

dueli.

Mat taj buwo isz dirbuwes

formonaj.

Tick to, tegul buna geraj.

Ne kurie ir lietuviskaj mo-

koje kalbetti.

Bet ne norejo szneceti.

O kad insistraku ir norejo

padajnuoti.

Taj mergino pradejo sznaj

ruoti,

Ne norejo issziojti,

Lietuviskaj dajuotu,

Tiktak angeluskai.

O bus geraj.

Ir pradejo dajuotu,

Angeluskai sznokt.

Buwo kajp moyofes.

Giedalas ne kas.

Tada zidelej usztrankue sa-

wiszakj.

Zidiszakj.

O kad merginos nemokejo,

Susziezupusiose tilejo.

Merginos no židulu pipiru

gawo,

Jog lietuviskaj ne daj-

nawo;

Jog ne nori lietuviskaj

kalbetti,

Ne su lietuwejs uszsideti.

Ant galo szokej prasidejo,

Paszokusios, zdiam ant kelu

sedejo,

Ir buciuoti pradejo.

Lietuwej isz to raukesi,

Ir fabaj piktinosi.

Ne diwaj, ba taj Ameri-

konkos,

Rodos ne Lietuwej taj pa-

gonkos.

Ne geraj mergeles darote,

Jog su židilejs sebrajete,

Su jejeise ne apsiporusite,

*

Wiename mieste ira daug

Lietuwiu,

No Szweksztines aplin-

kiniu,

Ir wis da su merginom pri-

buna,

Per ka weselkos atsibuna.

Linksmai Szweksztenecej

giwena,

Jau gana!

Jai in kur sursirena.

Ne wiena sarmata patinka:

Ba mergos uszfundit praso,

O kajp katras ne turi

grazsio,

Taj tuo duris atidaro,

Izg grinczios laule iszwaro.

Isz to pasidaro pesztines,

Sazuksmas kajp pernesz-

nes.

Da to ne gana.

Ir pornoti tarp sawes edas,

Ne pajso ne ant gedos,

Tosios diens c neiszejna,

Kad welnewa ne parejna.

Wizaj bobas pametineje,

In kitur saw iszważenieje,

Ba ka gal wiras dariti,

Tur no bobos prasiszaliti.

O tankej boba wira isz-

waro,

Mislina, jog susiūtauk giaro;

Walniste tures,

Kita prisikalbis.

Oj bobole! szlektak iszskirsi,

Jagi sawo wira prawa-

rini!

Ne wiena ligoj stenes,

O kas serganza priūres!

Prieltis ira loenas wiras,

Tas kad ir uszpiksta pri-

ziuri,

Ligoje mo'ere apziuri.

*

Wienas wajkinas iz Brook-

lynys iszważiamo,

Paliko ant kwatieros skrine

le sawo,

Ne galejo wiska painiti

Turejo palikti.

Kajp ilgaj buwo, to nezi-

nau,

Tiktaj izgirdau:
Jog skrneli papuoli,
In kitu rankas papuoli,
Mat kitam baksa atidawi,
Juk taj swetimas nepa-

sedami.

Jagu in kur wažuojete,

Taj dagtu nepalkikite,

Sudegikite

*

Wiena szluba boba palejdo

paskala, buk broli uz-

muzis, uz sat likosi pasod-

itas in kalemja ant 3 metu.

— Mat tokia gromata nuraszi

in kraju.

— Buwo ant wieniwardu

wi.

Kur usztikau ir meringiu.

Mat, taj buwo Petrinu

dina,

Kur buwo ir meringin ne

wiena,

Užejau ir asz in toje be-

sieda.

Nes dalibuk turejau geda;

Zobowa buwo grazi, tik ne

lietuviska.

O buwo taj angeluskaj zi-

diszka.

Buwo jaunikaceju ir pa-

nelu

Lietuviu o ir pejsuotu zi

dueli.

Mat taj buwo isz dirbuwes

formonaj.

Tick to, tegul buna geraj.

Ne kurie ir lietuviskaj mo-

koje kalbetti.

Bet ne norejo szneceti.

O kad insistraku ir norejo

padajnuoti.

Taj mergino pradejo sznaj

ruoti,

Ne norejo issziojti,

Lietuviskaj dajuotu,

Tiktak angeluskai.

O bus geraj.

Ir pradejo dajuotu,

Angeluskai sznokt.

Buwo kajp moyofes.

Giedalas ne kas.

Tada zidelej usztrankue sa-

wiszakj.

Zidiszakj.

O kad merginos nemokejo,

Susziezupusiose tilejo.

Merginos no židulu pipiru

gawo,

Jog lietuviskaj ne daj-

nawo;

Jog ne nori lietuviskaj

kalbetti,

Ne su lietuwejs uszsideti.

Ant galo szokej prasidejo,

Paszokusios, zdiam ant kelu

sedejo,

Ir buciuoti pradejo.

Lietuwej isz to raukesi,

Ir fabaj piktinosi.

Ne diwaj, ba taj Ameri-

konkos,